

15 éves

SZÁSZRÉGEN ÉS VIDÉKE

KULTÚRA •
EGYHÁZ •
KÖZÉLET

XVI. évfolyam 3. (181.) szám, 2014. március

Tizenöt esztendő a magyar közösség szolgálatában

Minden születésnap egy-egy ünnep. Felleltá-
rozzuk az eltelt időszakot, terveket szövünk,
és próbálunk csak a jóra, a szépre gondolni.
Örvendünk, ha felköszöntenek, s fáj, ha egy-
egy jó barát, vagy ismerős megfeledkezik ró-
lunk.

Tizenöt esztendő a Szászrégen és Vidéke.
Tizenöt esztendő, mely magával hozott a kelle-
mes, boldog pillanatok mellett csalódásokat,
kételyeket, nehézségeket is. Tekintsünk vissza
az elmúlt tizenöt évre egy-egy gondolat, jókí-
vánság erejéig.

„Kívánom, hogy tudjon
bölcse és alázattal, de
sohasem megalázkod-
va irányt mutatni
magunkramaradottságunk
közepette.”

*Demeter József lelki-
pásztor: Lapköszöntő – 1999.
március*

„Szeretettel üdvözlöm a
Szászrégen és Vidéke
szerkesztőit és olvasóit.
Bízom abban, hogy az
elkövetkezőkben lapjuk még
inkább a mindennapok
természetes alkotóeleme, a
helyi közösség számottevő
összefogó és megtartó
tényezője lesz. Az
elkövetkező években is jó
olvasmányt és jó olvasást, jó
magyar olvasnivalót kívánok
Szászrégennek és
vidékének.”

*Markó Béla, az RMDSZ
szövetségi elnöke – 2000.
március*

„Köszönöm Neked, hogy
mint akárki, de ember-
arcodról leolvashatom Isten nevét és a szeretetet,
a fák árnyékában pihenő madárdalt, a hegyek-
ből alábillenő patak mosolygását, város és falu
ütemesen dobogó szívverését. Sírásra gör-
bült ajkamat nevetésre buzdítod és megmutatod

ifj. Jorga Ferenc metszete

a reménység fénysugarát.”

*Bartha József református
lelkész: Köszönöm... –
kétéves a lap – 2001. március*

„A kultúrát nem mások
adják nekünk, a kultúrát mi
teremtjük magunknak. A
hagyományt nem mások
teremtik számunkra, a
hagyomány létrehozói és
éltetői mi vagyunk. A
szászrégeni és környékbeli
magyarok nem most
fedezték fel ezeket az
igazságokat. Hanem régóta
tudói annak, miként kell a
magunk erejéből nemcsak
megmaradni, hanem
teremteti is, ha kell.
Teremteti irodalmat,
teremteti művészetet,
teremteti kultúrát.”

*Markó Béla: Hároméves a
Szászrégen és Vidéke – 2002.
március*

„Szeretettel köszöntöm a
Szászrégen és Vidéke
szerkesztőit, olvasóit. A
szerkesztőknek hitet,

kitartást és Istentől áldást kívánok a
felelősségteljes munkához. Végezzék azt mindig az
Istentől kapott küldetésük tudatában! Az
olvasók pedig e lapszám hasábjain mindig az
Örökérvényű Igazsággal találkozzanak, mely utat

mutat, erőt ad egyre inkább elbizonytalanodó világunkban.”

Szász Attila, a Görgényi Református Egyházmegye esperese – ötéves a lap – 2004. március

„Azokról, akik a lapot írják, szerkesztik, csak a legnagyobb elismeréssel szólhatok. Ismerősök vagy ismeretlenek, mindnyájan – meggyőződésem szerint – önzetlenül, napszámosi alázattal végzik a sokszor lemondással járó fáradságos munkát. Szolgálnak. Szolgálják Szászrégen és környéke magyarságát. Erősítik a közösséget. Építik annak jövőjét tollal a kézben és csodálatra méltó odaadással.”

Kerekes Károly képviselő: Születésnap kiadvány – hatéves a lap – 2005. március

„Mondják, hogy ha a házastársak 'túlélik' az első hét esztendő, nem választhatja el őket senki és semmi. De lehet, hogy ez az egész csak szóbeszéd. Mi túléltük az első hét esztendőt. Tanultunk, fejlődöttünk, próbáltuk elfogadni a kritikát, néha fogcsikorgatva. Büszkék voltunk, ha megdicsértek. Azt is tudjuk, érezzük, hogy nem voltunk mindig a helyzet m a g a s l a t á n , n e m mindenkinek elégtettük ki az ízlését..., de megmaradtunk. És ez a legfontosabb.”

Fábián András Gy. főszerkesztő – Értetek vagyunk – hétéves a lap – 2006. március

„Nem lehet a múltba temetkezni, élénken kell reagálni – az adott, szűkös laptér mellett is – a mindennapi élet gyakran hideg zuhannyal felérő váratlan, megdöbbentő kihívásaira is.”

Böloni Domokos: Nyolc év a magyar közösség szolgálatában – 2007. március

„Eredményes, jó munkát kívánok lapunk szerkesztőségének, sok jó olvasnivalót a további százak számaiban, gyarapodjál, lapunk, szolgálj magyarságunk megmaradását, az igazi értékek megbecsülését.”

Csernátóni József: Gondolatok a századik lapszám megjelenésekor – 2007. június

„A kultúra a hazát jelenti ma is, azt a hazát, amelyre nehéz történelmünk során végig vágyakoztunk, sóvárogunk. Az erdélyi magyar ember

ma is a nyelvben, a kultúrában keresi hazáját, és az erdélyi magyar értelmiségieknek újból és újból fel kell mutatniuk ezt a hazát. A művésznak, az értelmiségi embernek ma sem szabad elvonulnia, ma sem szabad elhallgatnia. Nálunk ma is az az igazi értelmiségi, aki hozzászól, aki beleszól, aki közéleti szerepet vállal. Ezért fontos számunkra a kultúra megőrzése, ezért fontos mindannyiunk számára az Önök lapja, a Szászrégen és Vidéke is, mert azt mutatja, hogy itt áldozatkész, a közösségért tenni akaró értelmiségiek, művészek, emberek élnek. Bizonyítéka annak, hogy Szászrégenben él a kultúra, a művészet, az irodalom, és a mi közös hazánk. Szászrégen egyébként is sokat emlegetett, jelentős példánk nekünk: azt bizonyítja, hogy kisebbségben is lehetünk erősek, ha összefogunk. Ezért a példáért köszönettel tartozunk a szászrégenieknek.”

Markó Béla: Tisztelt szászrégeniek! – a lap tizedik születésnapjára – 2009. március

„Tápláld továbbra is meggyőződéssel olvasóidban azt a történelmi igazságot, hogy mi itthon vagyunk, sok-sok maradandó értéket adtak őseink e tájnak, melyért minket megbecsülés illet.”

Csernátóni József: A második évezred kezdetén – 11 éves a

Szászrégen és Vidéke, 2010

„Sem utódja, sem boldog őse, / Sem rokona, sem ismerőse / Nem vagyok senkinek, / Nem vagyok senkinek.

Vagyok, mint minden ember: fenség, / Észak-fok, titok, idegenség, / Lidérces, messze fény, / Lidérces, messze fény.

De, jaj, nem tudok így maradni, / Szeretném magam megmutatni, / Hogy látva lássanak, / Hogy látva lássanak.

Ezért minden: önkínzás, ének: / Szeretném, hogyha szeretnének / S lennék valakié, / Lennék valakié”.

Ady Endre Szeretném ha szeretnének című versével köszöntöttük az olvasókat a lap 12. születésnapján – 2011. március

„Azért született meg, hogy megismerhessenek mindazok, akik még nem hallottak városunkról, vagy csak bizonytalan ismereteik vannak róla.

Azért született, hogy üzenetet vigyen az elszármazottaknak: hogy mégis élünk, őrizzük a szót, ápoljuk a hitet, a magyar kultúrát. Mert a nemzetnek kisebbségben is élni kell tovább. Ez pedig alapvető célja az újságnak jelenleg is.”

Zsigmond Sándor: *Egy évforduló jegyében – 13 éves a Szászrégen és Vidéke* – 2012. március

„Kívánok további örömteljes és szabad híráramoltatást, jelenléte minden szinten és fórumon, kívánok hosszú életet a lapnak, melynek szükségessége talán soha nem kopik el, ha a szerkesztők a valóságot nem tévesztik össze az

illúziókkal, s mindig elfogadják az új kihívásokat, dacolni tudnak a futó idővel.”

Sebestyén Mihály történész – *A vidék hírlapja, a hírlap vidéke* – 2013. március

„Köszönöm mindazoknak, akik kitalálták a lapot. Köszönöm a szerkesztők, a kiadó, a lapterjesztők munkáját és a támogatók segítségét. Köszönöm neked, kedves olvasó, hogy elfogadtál.

És ne feledjük a jó Isten nevét, aki megsegített, erőt adott és mellettünk volt ebben a tizenöt esztendőben.”

Fábián András Gy. főszerkesztő – 2014. március

Gondjaink

Legmerészebb álmaimban sem gondoltam volna, hogy szeretett újságunk, a Szászrégen és Vidéke megéri a tizenötödik évfolyamot. És íme, megtörtént. Most is nosztalgiával gondolok a születés évére, a lelkes csapatra, mely felkarolta a lapot, és részt vett szerkesztésében, kézbesítésében. Azóta sokan közülünk már nincsenek az élők sorában, de írásaik örök megemlékezésként ott maradtak a lap oldalain. Ezúton is emlékezzünk kegyelettel rájuk.

Az évek folyamán kialakult egy tudósító törzsgárda, amely egyfajta belső indíttatást érez, hogy gondolatait időnként megossza embertársaival. Nekik is köszönet jár – csak így tovább!

Kiemelném a mindenkori főszerkesztők sziszifuszi munkáját, mely nélkül az újság nem jelenhetne meg.

Szükségesnek tartom megemlíteni, hogy az újság két nagy nehézséggel küzd. Az első a nyomtatás költségeinek előteremtése. Ezen a téren a városunkban működő kisvállalkozók egyesülete és az RMDSZ Főtitkársága méltó segítséget nyújtott, és remélem, nyújtani fog továbbra is. Természetesen nem elhanyagolhatók azok az adományok, amelyeket a magyarrégeni 37-es számú Koós Ferenc cserkészcsapatától, a Beresztelki Református Egyházközségtől, a marosvécsi nyugdíjasok egyesü-

letétől és számos magánszemélytől kapott eddig a lap. Kiemelném a Communitas Alapítvány által a lapkiadás támogatására meghirdetett pályázatokat – innen is csipkedünk évente. Sajnos, az utóbbi években az anyaországi Bethlen Gábor Alap által meghirdetett pályázatok közül egyik sem volt számunkra „nyerős” – mindig pénzalaphiányra hivatkoztak.

A másik gond az újságterjesztés problémája. A havi 700 darabból legalább 300 nem kerül a környéken lakó magyarok asztalára. Ez meggondolkoztató, hiszen 2 lejt nagyjából mindenki tudna adni az újságért. Ez fontos lehet az olvasó számára is, hiszen a lap nemcsak múltunkkal, történelmünkkel, hagyományörzéssel foglalkozik, hanem aktuális problémákat is tárgyal.

A fentieket figyelembe véve szükségeltetik, hogy az alapító tagok, a szerkesztőbizottság, történelmi egyházaink, tanáraink – és nem csak – tegyünk többet e nemes cél érdekében! Ha már kinyomtatunk 700 példányt, azok kerüljenek az olvasó kezébe. Meg kell nyernünk e célból a közeli falvak egyházainak képviselőit, magyar tanárait. Ne jelenjen meg az újság egy száma se, amelyben ne lenne tudósítás valamely környékbeli faluról.

Ezekhez kérem Isten segítségét.

ADORJÁNI LÁSZLÓ

Támogatók

RMDSZ Főtitkársága, RMDSZ, Communitas Alapítvány, Szászrégeni Vállalkozók Egyesülete

Köszönjük!

Erő – Hűség – Remény

Március! Remény, napsugár, madárdal! Tavasz jár a kertek alatt.

„Mi az?” – kérdezte Vén Rigó.

„Tavasz!” – felelt a Nap.

„Megjött?” – kérdezte Vén Rigó.

„Meg ám!” – felelt a Nap.

„Szeretsz?” – kérdezte Vén Rigó.

„Szeretlek!” – szólt a Nap.

„Akkor hát szép lesz a világ?”

„Még szebb és boldogabb!”

Az udvar felől, a nyitott ablakon át a tavasz minden friss illatával együtt a kis szobába üde, harsogó gyermekhangot sodort a kósza szellő. Szállt a dal! Néha ugyan itt-ott félresikerült a dallam, de a kis éneklő ezzel mit sem törődve, tele torokból fújta,

„Föl, föl vitézek a csatára, / a szent szabadság oltalmára...”

A lelkes toborzónóta nanót az ablakhoz csalogatta. A szépen virágzó muskátlikat gyengéden félrehajtva, mosollyal az arcán nézett ki az udvaron menetelő legénykére. A kislegény ünneplő ruhában, fején papírcsákóval, kezében magasra tartott piros-fehér-zöld zászlócskával, énekével lelkesítette utána masírozó egyszemélyes seregét, kishúgát, aki híven követte vezérét a „csatába”.

Nanóka hosszan gyönyörködött a két kis apróságban. Nézte őket még akkor is, amikor a kislegény már a következő strófával indította kis családját a kapu felé.

„Föl, föl látjátok lobogómat, / Indulj utánam, robogó had...” És a „had” elindult. Ez a kis sereg nem a csatába indult, ünnepelni sietett. Nem ágyúszó, nem csattogó kard hívta őket, a szívük szava vitte, mint oly sok magyart ezen a napon szerte a nagyvilágban – a szívük dobogása dobolta az ütemet. Emlékezni siettek. Emlékezni, hisz ez a verőfényes tavaszi nap MÁRCIUS 15-ét hirdeti. Dicső nap ez. Ünnepelünk és emlékezünk. Emlékezzünk mindnyájan! Emlékezzünk, és a csöndes áhítatban halljuk meg a múlt üzenetét! Halljuk meg, mert üzen a múlt! Üzennek a harcokban megtépázott lobogók, üzennek a mohos fatörzsek alatt nyugvók, üzen a múlt bátor nemzedéke, és velük üzen a költő is: „Emeld fel népem, fejed büszkeségben, ... Mert feladatot írtak ránk az égben!” Az égből megírt feladat nem is oly kevés. Az a régi márciusi nap zászlót bontott, s a zászló e szent jelszót hirdet: szabadság! És Petőfi népe elindult. Harcolt, kitarzott, elesett, de hű maradt a szent célhoz. A vadon mélyén bujdosók lába alatt megzörrenő falevelek, a sűrű lombok között bóklászó napsugarak, a csalitosban cserregő madarak, a raboskodók vasrácsai előtt elkúszó fellegek mind-mind a szabadság üzenetét hozták

magukkal. Higgyetek! Higgyetek, mert eljövök! És ők, akik csak megízlelték a szabadság levegőjét, hittek. Hittek, mert tudták, biztosan tudták, hogy egyszer csak bekopog az, akiért most bujdosnak, raboskodnak, elesnek. Várták, mert biztosak voltak jöttében. És nem hiába! Dőlt a zászló? Zuhant a szabadság? Dőlt, zuhant, de soha nem dőlt és nem zuhant le, mert a nemzet őrt állt. Őrt állt, és nem engedte, hogy végleg

a könnytől áztatott földre hulljanak. Feléjük nyújtotta erős hitét, felemelte őket, szárnyra kapta, keblére szorította, és egyszer többé nem is engedte elrepülni. Most már egy test, egy lélek marad mindörökké a NEMZET és a SZABADSÁG! Jó kezekben van mindkettő. Híven őrzik és viszik azt a zászlót, amely az erőt, a hűséget, a reményt hirdeti, bármerre visz a sors. A valaha pókhálós padlásokon, öreg fiókok mélyén rejtőzködő lobogókat kislegények viszik, ők vigyázzák, ők indulnak a szabadság kezét erősen fogva, el nem engedve. El-

indul tengernyi kislegény szerte a nagyvilágban, hogy ünnepeljen, fejet hajtson és emlékezzen. Elindulnak, mert megértették a régi márciusok, megértették őseik üzenetét.

Március van! „Tavasz van, gyönyörű tavasz!”

Nanóka még egy kis ideig tett-vett a kis szobában, aztán kezébe véve a „szent könyvet” – ahogy ő nevezte a Bibliát –, a napmelegben fürdő kisasztalhoz ült. Óvatosan, szeretettel lapozgatta a vén könyvet, és ma is, mint mindig, fáradt szemével betűzgette annak üzenetét.

„Szemeimet a hegyekre emelem, mert onnan jön az én segítségem!”

Napi igéje volt ez az üzenet Erzsók asszonynak. Ezek a sorok, és egy megkopott, poros, kicsi szalag. Ők adtak erőt, reményt, hitet hosszú-hosszú idő óta Erzsók mindennapjaihoz. Ők ketten, az öreg Biblia és a kicsi piros-fehér-zöld szalag.

Vidám nyitnikék trillája köszönt be az ablakon, megtörve az áhítatos csendet. Várjatok, emberek! Várjatok csak! Énekemmel segítek nektek türelemmel kivárni a fényt, a fényt, „mely visszaszállt!” És addig? Addig is higgy! Higgy és munkálkodj! Tudnod kell, hogy kikeletkor a „Hit és remény újra éled / vidáman dobban a szívünk. / Téli álmod talán elmeséled, / s egy szebb jövőben is hiszünk”.

A nyitnikék biztató dala Erzsók öreg szívébe is be-
lopta a tavaszt. A tavasz mellé befészkelte magát a hit és a remény is, hogy így együtt várják a fény eljövételét. Várják, mert tudják, hogy a fény tavasszal megérkezik. Megérkezik és itt marad.

WENTZEL FERENCNÉ
(Perbál, Magyarország)

Az utolsó megkoronázott magyar király (6.)

Hogyan alakult a királyi család sorsa?

Az éppen nyolcadik gyermekét váró Zita királyné stabil anyagi háttér nélkül maradt, végül a nagyhatalmak tiltakozása ellenére rokona, XIII. Alfonz spanyol király segített rajta, aki a baszkföldi Uribarren-palotát bocsátotta rendelkezésére. A család 1929-től az 1940-es német megszállásig Belgiumban élt, a Brüsszelhez közeli Strenockerzeelben.

Az utódállamok nem tudtak megegyezni a volt királyi családnak fizetendő rendszeres juttatás, vagyis apanázs szükségességét és értékét illetően, a nagykövetek tanácsa éveken át tanácskozott erről. A korabeli cseh sajtóban mély ellenérzéseket váltott ki a Habsburg családnak fizetendő állami apanázs kérdése, arra hivatkozva, hogy ennek a kötelezettségnek semmi formális jogi alapja nincsen, és hogy a cseh nép már eleget fizetett a Habsburgoknak, jutalmuk pedig csak üldöztetés és zsarnokság volt.

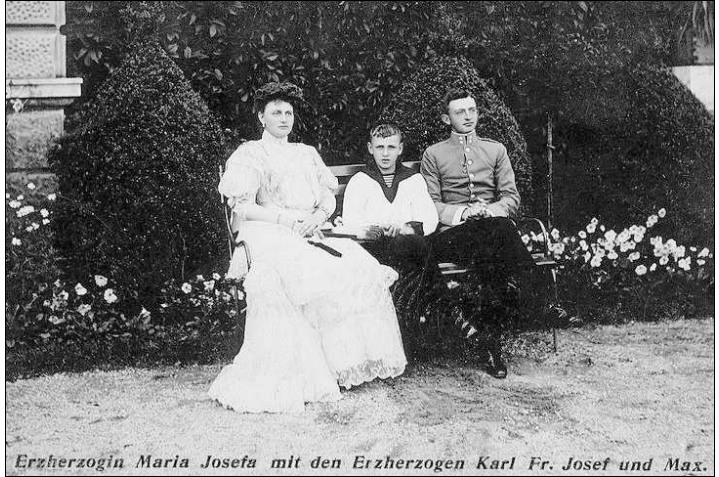
Magyarország volt az egyetlen az utódállamok közül, ahol az ott élő Habsburgok magánvagyonát meghagyták, vagy legalábbis a tulajdonjogukat elismerték, a magyar koronauradalmak és egyéb javak jövedelmeiből megélhetést lehetett biztosítani a száműzött királyi családnak, de akadályozták ezt a tisztázatlan tulajdonjogok. A Habsburg család magyarországi javai a nyolc kiskorú gyermeket illették, Zita királyné haszonélvezeti jogával terhelt.

1925-ben Wenckheim Dénes gróf, a családi alapítványi vagyon zárgondnoka a királyi család fenntartására a minimális összeget 40.000 dollárban állapította meg. Ezt az összeget tízezres részletekben utalták át Zita királynénak, de voltak évek, amikor a szőlőbirtok után csak egy részletet tudtak fizetni.

Az állami apanázs mellett Zita királyné magyarországi legitimista támogatóira is számíthatott, például ifj. Andrássy Gyulára, Hunyady Józsefre. Az utóbbi rendszeres látogatója volt a családnak.

Ausztriában a kérdésben határozat született. Német-Ausztria parlamentje 1919. április 3-án a 209. számú úgynevezett Habsburg-törvénnyel (Habsburgergesetz) megvonta a ház tagjainak uralkodói címeit és jogait, kitiltotta őket a köztársaság területéről, a visszatérést lemondó jognyilatkozathoz kötötte.

A Habsburg-ház úgynevezett magán- és családi pénzalapjait, amelyek legnagyobb része a Habsburg-ház mindenkori feje által kezelt közös családi vagyon volt, a törvény kisajátította, és állami tulajdonná nyilvánította, ugyanakkor a magánszemélyek megtarthatták saját különvagyonukat. 1935-ben Kurt Schuschnigg szövetségi kancellár kormánya a törvényt részben felfüggesztette, majd az auschluss, azaz a német birodalmi megszállás után ismét hatályba helyezték 1945-ben, a második Osztrák Köztársaság eredeti formában alkotmányerejű törvénné emelte, majd 1955-ben az osztrák államszerződésbe is

Erzherzogin Maria Josefa mit den Erzherzogen Karl Fr. Josef und Max.

Károly édesanyja, Mária Jozefa valamint testvére, Miksa társaságában

belefoglalták. Az elkobzott Habsburg-vagyon visszaszolgáltatásáról ma is jogviták folynak. A II. világháború kitörésekor Zita és a család az Egyesült Államokba utazott, illetőleg Zita királyné a kanadai Québecbe költözött. A pénzt Ottó nagykorúsága után is a haszonélvező Zita nevére utalták át. 1940-ben még 80.600 pengőnek megfelelő USA-dollárt kapott.

IV. Károly boldoggá avatása

2004. október 3-án II. János Pál pápa a Vatikánban, a Szent Péter téren Károly királyt boldoggá avatta. Az utolsó apostoli magyar király nemcsak példamutató keresztény életével érdemelte ki a belépést a szentté avatás előszobájába, hanem béketeremtésével és azokkal a szociális intézkedésekkel, amelyekkel népe szenvedéseit akarta csökkenteni.

2013. április 1-jén, húsvéthétfőn Budapesten szentmise keretében került sor Boldog IV. Károly magyar király ereklyetartó hermájának megáldására a Bazilikában. A herma elhelyezése és megáldása nem szoboravató ünnepség, nem Habsburg-restauráció volt.

IV. Boldog Károly volt az utolsó magyar király, akit keresztényi élete, tragédiája a magyar történelem nagyjai közé emelt.

IV. Boldog Károlyt szokták nevezni a *béke apostolának* is, és nem véletlenül avatták boldoggá. Megpróbált különbéket kötni az antanttal, mint tudjuk, nem sok sikerrel, és ez nem rajta múlt (főleg a franciák makacsságán, de legfőképp Clemenceau aljasságán).

IV. Boldog Károly – a Habsburgok számára „kötelező” vallásosságon túl – kezdettől fogva mély hitet mutatott. Édesanyjától, Mária Jozefa szász királyi hercegnőtől gondos katolikus nevelést kapott. Feleségében, Zitában méltó társra lelt. Nyolc gyermekük – Ottó, Etelka, Erzsébet, Félix, Károly-Lajos, Robert, Rudolf, Sarolta – szintén vallásos nevelésben részesült.

Kelemen Lajos DR. GIDÓFALVY ISTVÁN (6.)

A városka lakói közül mindjárt az első évben a sok barát és ismerős között a legtöbbet érintkezett Pap Sándorral és feleségével, továbbá a házi orvosukkal, dr. Goldnerrel, valamint zágoni Szabó Ödön orvossal és feleségével, Éltető Gizellával, aztán Körösy Albert főszolgabíróval és szép leányaival, továbbá Csia Károly állomásfőnökkel, aki háromszéki ember volt és távolabbi rokonságot tartott Gidófalvyné családjával. Többen voltak jártasok aztán főleg ünnepnap és névnapokon a két régeni, alsó és felső járási főszolgabíróval s a járásbírók tisztségviselői karából. A járásbírói személyzet névsorát ebben az időben e trefás versbe foglalták: *Kapcza, Kolbász, Kupiczai, / Szokol, Demény, Borsovai.*

Szíves jó barátságban éltek Bocz Elek szászrégeni és Balázs József magyarrégeni református pappal, valamint a római katolikus plébánossal is.

Volt aztán egy különlegesen érdekes öregasszony ismerősük és barátjuk: egy különnek látszó, eredeti józan eszű, életrevaló sajátosságos egyéniség: a Holtmaroson és Magyarrégenben lakó, gazdaságáról híres birtokos és tutajkereskedő zilahi Éltető családnak 80 év körül járó tagja. Mindenki megcsodálta s a család eszének és jó szellemének tartotta őt. Olyan kintartással és munkabírással dolgozott a tutajvállalatban, melyet senki sem tudott megközelíteni. Tutajszállítás idején tavasztól őszig a gát mellett lakott, egy lerögzített tutajra épített kis kalibában. Csaknem állandóan száraz étellel táplálkozott és egy nagy pipából folyton füstölt. Ő indította a hosszú tutajszállítmányokat a Maroson messzire, néha Szegedig s más rendeltetésű helyekre. Embereit messziről ismerte, s azok jobban tartottak tőle, mint a család férfitagjaitól. Mumunak nevezte mindenki. A család vagyonának megszerzésében neki volt a legtöbb munkája és érdeme.

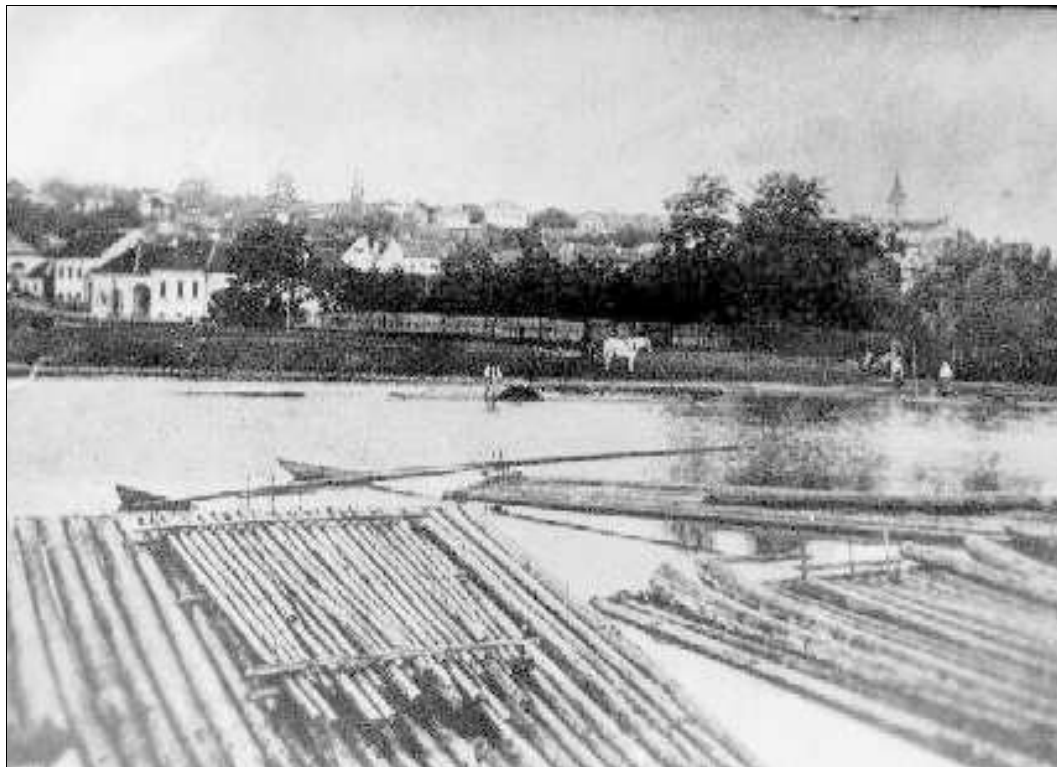
Gidófalvy István különösen megbecsülte ezt a rendkívül érdekes egyéniséget, és gyakran felkereste sajátosságos tanyáján. Kedvelte éles észjárását, jóízű mondásait, életbölcsest, és sokszor és sokáig elbeszélgettek. Néha levitte

egy-egy vendégét is, hogy megismertesse Mumuval, s ilyenkor megtörtént, hogy az öregasszony a part mellé rendelt egy-egy tutajt és vendégei felszállottak arra, s egyik fiának kormányzása mellett ereszkedtek le a gáton. Egy-egy ilyen pillanat előbb a gát haragos, habzó vizén a mélységbe surranva, majd a kavargó Maros hullámain, a fűz- és égerfák lombjai alatt, a naplemente víztükörzésével felejthetetlen emléket nyújtott élvezőinek.

De a magyarok mellett éppen oly jó viszonyt tartottak a szász vezető családokkal, s közülük a legmelegebbet Wagner Eduárddal és családjával, kik különösen kedves, rokonszenves emberek voltak. A város mellett szép szőlőjük volt, terjedelmes villával, hol pompás nyári multságokat és nagy szüreteket rendeztek. Gyöngéd, ragaszkodó lelkű, sokat betegeskedő Oszkár nevű fiuk úgyszólván családtagként járt Gidófalvyékhoz. Jól hegedült és fényképezett s a felvételeivel gyakran kedveskedett a családnak.

A sok vidéki barát és ismerős közül eleitől fogva jelentékeny szerepet töltött be Gidófalvyék életében a görgényi egyházmegyei református papság, élén Lénárt József magyarói pappal és görgényi egyházmegyei esperessel, továbbá Csekme Ferenc geryeszegi, utóbb Tavaszi József magyarpéterlaki és Kiss Lajos előbb abafáji, majd magyarói pappal és utóbb sorra esperesekkel.

(folytatjuk)

Tutajok a Maroson

Százéves az új marosfelfalui református templom (3.)

Egyház is, vállalkozó is ügyvédekkel konzultál:

Dr. Nagy Sándor ügyvéd, Marosludas: „...újabbán önök a tervet és a költségvetést megváltoztatták, s ügyfelemet az új terv és költségvetés szerinti nyilvános árlejtésre hívják. Mit gondolnak önök, hogy egy már megkötött kötelező szerződést csak úgy sundám-bundám félre lehet tenni. Önök a szerződéstől el nem térhetnek.”

Péter Károly, Mihály József, egyházkerületi tanácsosok: „...A szerződést Igazgatótanácsunk utólagosan nem teheti hatálytalanná. Az ügyész azt az egy megoldást, módot tartja kivihetőnek, hogy te is meg az építkezési vállalkozó is feljönnetek hozzá Kolozsvárra s itt minden ügyvédi furfang és fenyegetés igénybevételével megkísérelnétek a békés kiegyenlítést. Nem tudom, lehetséges volna-e...?”

Végül egyezség születik. Páll Károly építkezési vállalkozó, belefáradva a vitába, a szerződés összes jogait, kötelezettségeit átengedi Fajk Mihály és fia, Ödön tordai építkezési vállalkozóknak,

Az orgona

akik aztán az új szerződés értelmében vállalják, hogy a templom 1911 novemberéig fedél alá kerül, mely munkálatokért az építkezési vállalkozó 1911. december 20-án kelt elismervénye alapján 31.866 koronát és 34 fillért vesz át.

A templom további felszerelési munkálataira is ez a vállalkozó tesz ajánlatot, melyben benne foglaltatik a betonkerítés alapja. A vaskerítést Both Sándor marosvásárhelyi vállalata készítette, a templomtér műkövezése Barabás Gergely szobrász nevéhez fűződik. A bútorzat Ritz Mihály marosvásárhelyi asztalos munkája. Összértékben 20.063 korona 15 fillér, üvegezési munkák, Khlos Gusztáv szászrégeni cége által, 666 korona 68 fillér.

Az orgona beszerzéséről 1912 elején indul meg a tárgyalás. Az orgonát készítő Ország Sándor négy levelét, valamint négy terv- és költségszámítás-ajánlatát, 11 rajzot őriz az ajánlott orgonaszekrénytípusokról az egyházközségi levéltár.

1912. május 19-én írt levelében Kiss Lajos lelkipásztor megrendeli az orgonát, melynek alkotórészei: orgonatest, játékasztal, szélláda, fűvó, gépezet, cinsípok, fasípok, horgansípok. 3.370 korona értékben vásárolja meg az egyház, a teljes költséget zilahi Éltető Albert és neje, Urmánczy Janka állja. Az ő adományuk az orgona, melyhez szintén adományként társul a templombútorzat 7.925 korona értékben. Az Éltető család adományának összértéke 11.295 korona. Az orgona az ajánlat szerint a legújabb csőrendszerrel (pneumatikus) készült, a „legkényesebb igényeket is kielégítve”. A gyártó ajánlatát szó szerint idézve: „Előre is biztosíthatjuk a Tisztelendő urat, hogy ha szerencsések leszünk az orgona megrendelését elnyerni, úgy egy impozáns és díszes külsejű,

kitűnő és tartós szerkezetű, kellemes és erőteljes hangú orgonát fogunk készíteni”.

Sajnos, a kellemes és erőteljes hangot nem sokáig élvezhette a gyülekezet, mert a „kitűnő és tartós szerkezet”, az új kísérletű pneumatikus orgona nem váltotta be a róla hangoztatottakat. A következő, 1914. évben már javításra szorult, és azóta is folyamatosan.

1912. január 16-án írt levelével a lelkipásztor a presbitérium nevében a nagyméltóságú császári és királyi hadügyminiszter úrhoz fordul: „Alulírottak a marosfelfalui református egyház Presbitériumának nevében, mély alázattal folyamodunk, méltóztassék egyházunknak mostan épült új temploma számára a Monarchia hadikincstárának tulajdonában levő használatból kivont ágyú és bronz törmelékből 30.000 – 40.000 métermázsza érczet egy új harang öntetésére kegyesen engedélyezni és egyházunknak kiutalni”.

Hogy mennyire gördülékeny, és bürokratikus aktatologatástól és időhúzástól mentes volt a császári és királyi hivatalok működése, bizonyítja a kérést követő és teljesítő, egy hónapra íródott lelkészi levél, mely a hadügyminisztérium által kiutalt bronz-adományt köszöni meg.

Ugyanazon év márciusában megkötötték a szerződés, egyfelől a Marosfelfalui Református Egyház – képviselve ifj. Kiss Lajos lelkipásztor, Rác Sándor gondnok által –, másfelől Seltenhoffer Frigyes és Fia harang- és ércöntöde, Sopron között. Tárgya egy, az egyház részére öntendő, kb. 280 kg-os új harang vas harangállvánnyal, értéke 1.714 korona, felirata: „A szeretet soha el nem fogy. Marosfelfalui Református Egyház 1912”.

(folytatjuk)

VAYDA DOMOKOS
NY. LELKIPÁSZTOR

Sikeres vállalkozók

Major Albin

Mezítláb jöttünk a világra

Manapság magától értetődőnek találjuk, hogy reggel, a meleg ágyból kikelve zoknit, harisnyát, netán fuszeklit húzunk a lábunkra. Természetesen nem volt ez mindig így. Valamikor őseink mezítláb jártak. Aztán az idők folyamán elkezdtek védeni a lábukat: kezdetben fakéregbe, állatbőrökbe bújtatták, majd sok évszázad elteltével alakult ki, a mezőgazdaság és a technika fejlődésével, a mai harisnya. Ma elképzelhetetlen, hogy valaki, legyen az nő, férfi vagy gyerek, harisnya nélkül menjen ki az utcára.

A harisnya védi a lábat, ezenkívül esztétikai szerepe is van. Ez kiváltképp a nőknél nagyon fontos tényező. Mindannyian mezítláb jöttünk a világra, s mindmáig szeretünk a friss, harmat lepte fűvön vagy a tengerpart meleg homokjában járni, szaladni. A harisnya története valamikor a középkorban kezdődik, és a divat történetének folyamán rengeteg átalakuláson ment át. A nemesek a XIV. században kezdtek harisnyát hordani, s említésre méltó, hogy ugyanekkor jelent meg a férfiszemek elől elrejtett híres női selyemharisnya. Ugrásszerű fejlődésnek indult, amikor a a XVI. században megjelent az új, divatos, combig érő buggyos nadrág. Ez ugyanakkor a gazdagság vagy a társadalmi ranglétra jelképe is volt. Ez időben már ismert volt a gyapot és a selyem is, ezek voltak, a gyapjával együtt, a harisnyagyártás alapanyagai. 1564-ben, Londonban említik először az első harisnyakészítő mestert. Az első harisnyát természetesen kézzel készítették. Azonban nemsokára, 1589-ben feltalálták a kötőgépet, mely valósággal forradalmasította a harisnyakötést, és ettől a pillanattól kezdve ez a szakma ipari jelleget kap.

Nem fáj a lába, ha LAROM zoknit húz reája!

Sok érdekességet lehetne felsorolni a harisnyával kapcsolatban, de ezen cikk elsődleges célja egy igen sikeres szászrégeni vállalkozó harisnyagyárának a bemutatása. A cég neve: **LAROM IMPEX Kft.**, címe: **Malom (Morii) utca 25. szám. Telefon/fax: 0265-511.535, e-mail cím: laromsrl@gmail.com.** A cég tulajdonosa Major Albin gépészmérnök. A vállalkozást a Major házaspár vezeti. Lucia, Albin felesége a könyvelésért felel, míg a cégtulajdonos a technikai részről gondoskodik: a gépek karbantartásáról, a szá-

mítógépes programokról, a beszerzésről és a készáru elszállításáról.

A kis gyár erre a célra épült: kétszintes épületben működik, van készáruraktár, valamint a nyersanyag tárolására alkalmas sajátos konténertároló is. A helyiségbe belépve kattogó zaj fogadott. A gépeket kezelő személyzetet csak a végtermékek összerosításánál és csomagolásánál láttam. Minden művelet számítógép-vezérlésű. A gép úgymond szorgalmasan, hibátlanul végzi a feladatát. A végeredmény a többfajta férfi-, női és gyermekzokni.

Kellemes, jóleső érzés kerített hatalmába, mi tagadás, egyfajta büszkeség, hogy létezik városunkban egy ilyen vállalkozás, melynek termékei országszerte ismertek, híresek, a külföldi piacokon is megtalálhatók. Kezembe véve néhány darabot, meggyőződhettem arról, hogy a termékek minősége kitűnő. Mindez nem is lehet másképp, hiszen a jó minőségű nyersanyagok (gyapjú, gyapot, valamint szintetikus fonalak) első osztályúak, belföldről és külföldről származnak. Nagyon fontos megjegyezni, hogy a végtermék, mielőtt műanyag tasakba csomagolnák, tisztító-fertőtlenítő kezelésen megy keresztül. Szinte hihetetlen, hogy a kis, 1992-ben alapított, ultramodern, számítógép-vezérlésű gyár 500 különböző fajta, méretű és színű harisnyát gyárt. Az évi kapacitás mintegy 500.000 pár. Három váltásban dolgoznak, így a Major házaspár itt tölti szinte minden idejét. Kitartó munkájuk sok komolyságot és szeretetet igényel, s ennek meg is van az eredménye. Két gyermekük van, mindkettő főiskolát végzett. Ahhoz, hogy Major Albin megismerhesse az automatizált gépeket, egy hónapos kiképzésen vett részt Olaszországban, annál a cégnél, amely a gépeket szállította, beszerelte és az első pár harisnyákat, különböző modelleket, mintadarabokat legyártotta. Ma Romániában Major Albin gépészmérnök harisnyagyártó szakemberként ismert. A maroktelefonja szinte állandóan csörög, a beszélgetések témája: szerződéskötés, szállítás, szaktanácsadás.

Végezetül gratulálunk a Major családnak, és további sikereket kívánva nekik, arra kérjük a kedves olvasókat, hogy ne feledjék a harisnyagyártó cég mottóját:

„Nem fáj a lába, ha LAROM zoknit húz reája!”

ADORJÁNI LÁSZLÓ

SZÁSZRÉGENI VÁLLALKOZÓK EGYESÜLETE *ISTEN ÁLDJA A TISZTES IPART!* A céhektől napjainkig (13.)

Az első világháború után a győztesek újrarajzolták Európa térképét. A trianoni békeszerződés szétzilálta a Kárpát-medencei régiók között évszázadok óta kialakult gazdasági kapcsolatrendszerét. Nagyrománia elé nehéz akadályokat gördített, hogy a Magyarországtól, Oroszországtól és Bulgáriától kapott területek egymástól merőben elütő gazdasági szervezet, nívót, orientációt mutattak, egészen különböző gazdasági rend és jogszabályok szerint fejlődtek. Minden tartomány gazdasági viszonyai különböztek a románaitól. Összefogni ezt a heterogén együttest igen nehéz feladat volt.

Az 1921-es román földtörvény hatására a nagy gabonakiszállítók soraiból Románia kimarad (AEA, Kanada, Ausztrália). A felaprított nagybirtokok, a tőkehiány miatt a mezőgazdasági termelés visszaesett, a néhány mintafarm nem tudta a háború előtti agrártermelési szintet megtartani.

Ipari téren Románia az új területekkel igen jelentős nyereséghez jutott. Az új alkotmány és az 1924. évi bányatörvény értelmében az altalaj a nemzet tulajdona lett, az állam adminisztrálta. A bányák és energiaforrások tehát nem képezhettek magántulajdont, csak állami koncesszióként voltak művelhetők. A cégek alapító tőkéjének 60%-a román állampolgár tulajdonában kellett legyen. A várt eredmény elmaradt, mert a hazai tőke a fejlesztésre elégtelennek bizonyult, és az idegen befektetők ellenségesnek tekintették a nacionalista beállítottságú gazdaságot („prin noi înșine” – Nemzeti Liberális Párt).

Az első adótörvény 1921 augusztusában jelent meg, és előírta, hogy föld- és épülettulajdon után 15%-ot, mezőgazdasági terület után 12%-ot, kereskedelmi vállalatok után 12%-ot, ipari vállalatok után 10%-ot, fizetésekből, nyugdíjakból származó jövedelemre 6%-ot, bérek, banki letétek után 15%-ot kell adózni, valamint a háború ideje alatt szerzett va-

gyonra (ingó és ingatlan) 3-33%-ot, de kivételes esetekben 65, akár 91%-ot is. Különadóval sújtották az autó-, ékszer-, parfüm-, kozmetikum-, selyem-, likőr-, pezsgőkereskedéseket (15%), a többi terméket 10%-kal, valamint a cégek forgalmát 1%-kal. A romániai adórendszer egységesítése 1923-24-ben valósult meg.

Nagyrománia társadalmi összetétele is megváltozott az újonnan hozzácsatolt területekkel. A gazdaságilag fejlettebb Erdély és a Bánság magával hozta a nagyszámú munkásságot. 1920 szeptemberében törvény biztosítja a sztrájkhoz való jogot, 1925-ben a vasárnap és a vallási ünnepek munkaszüneti napok lesznek, 1928-ban bevezetik a napi 8 órás munkaidőt, a 14 éven felüliek alkalmazását és a fizetett szülési szabadságot, 1933-ban egyesítik és kötelezővé teszik a társadalombiztosítást (egészségügyi, munkabaleseti, szülési és elhalálozási hozzájárulás, amit a munkavállaló, a munkaadó és az állam fizet), és létrehozzák a munkakamarákat, ahol a munkaügyi jogorvoslást is megoldják.

A „nyitott kapuk” szlogen alapján kormányzó Nemzeti Parasztpárt, az 1929-1933-as világválság ideje alatt az ország összterméke 57%-a volt az 1929-es év össztermékének. Az 1933-as év második felétől elkezdődik a gazdasági növekedés, és 1938-ban 60%-os növekedést ér el az 1934. évhez képest. A gazdasági növekedés a bankrendszer reformjának, a vámtarifák növelésének, az állami befektetések (vasút, posta, katonaság stb.) növelésének és az elkövetkező háborúra való felkészülésnek (a német állam fát, gabonát és kőolajat vásárol) köszönhető. A növekedésben fontos szerepet játszott a vámtarifák magas szintje, amivel sikerült megvédeni és gazdaságossá tenni a hazai termelést.

Forrásanyag: Az erdélyi ipari céhek élete – dr. Veress Endre – Kolozsvár, 1929

BARTA KÁROLY

(folytatjuk)

Köszöntjük a nőket

Kívánjuk valamennyi nőolvasónknak, munkatársunknak, az esztendő minden napja hozzon számukra örömet, megelégedést családjuk, szeretteik körében!

Még sokáig gyönyörködhessenek gyerekeikben, unokáikban!

A Szászrégen és Vidéke szerkesztősége

Isten éltesse
SÁNDOR, JÓZSEF
és **BENEDEK**
nevű szerkesztőségi
tagjainkat
és olvasóinkat!

Egy kiállítás margójára

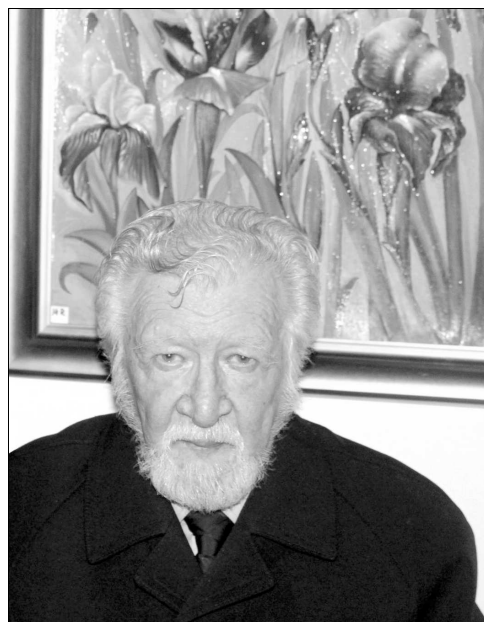
A magyar kultúra napja tiszteletére a kilencvenesztendős *Jorga Ferenc* festőművész rendhagyó kiállítással lepte meg Szászrégen művészetkedvelő közönségét. A kiállítás színhelye a magyarrégeni református egyház ifjúsági-gyülekezeti háza volt, ahol ifj. *Biró Sándor* lelkipásztor köszöntötte a Mestert és az egybegyűlteket.

A megnyitóbeszédben *Baróthi Ádám* szászrégeni szobrászművész méltatta a tárlat anyagát és felvillantotta id. *Jorga Ferenc* alkotói munkásságának néhány epizódját. Kidomborította az idős Mester erőteljesen dinamikus és markáns egyéniségét, aki, mint a régi mesteremberek, vasszorgalommal és töretlen munkakedvvel alkot immár majdnem 70 éve.

Pályájának kezdetén volt szobafestő és templomfestő inas, majd az abafájai kisegítő iskola szakoktató tanára; többedmagával

szaktankönyvíró, művészeti körös tag, majd önálló kiállítóművész. Id. *Jorga Ferenc* autodidakta művész, őstehetség. Példaképei nyomdokán képezte és fejlesztette önmagát, ezek közül megemlítjük *Munkácsy Mihályt*, *Paál Lászlót*, a francia plein air festőket, valamint a XVII. századi barokk festőket. Elsősorban tájképfestő, de nem idegen tőle a portré, a csendélet és a zsánerképek sem. Szemléletében a realizmus áll hozzá közel, bár technikájában újíto, és szemlélete az évszakok hangulatát, drámaiságát és nem utolsósorban a környező táj harmonikus szépségét ragadja meg.

Kiállított képeinek többsége az utóbbi 3-4 év terméke, és az immár idős Mester nyugodt, összefogott, meleg tónusú tájképei lelki békét sugároznak. Több mint 5.000 alkotásának jó részét az olajfestmények, kisebb részét pedig szobrok – kő, fa, márvány és színezett betonból készült, monumentálisra törekvő alkotások – képezik. Nagyméretű munkái templomkertekben és más közintézmények udvarán állnak; román és magyar történelmi, egyházi és irodalmi személyiségeket ábrázolnak. Portréit a precizitás jellemzi, és az ábrázolt személyek lelkiségét, egyéniségét, karakterét domborítják ki. Csendéletei, zsánerképei a dolgok, tárgyak anyag-szerűségét tolmácsolják barokkos gazdagsággal. Id. *Jorga Ferenc*ről egyik

A Mester

barátja és műpártolója könyvet írt *Maestrul Feri* címmel. *Tripon Gheorghe*, az író és kolléga műve mindkettőjüket érdemben minősíti és beszél mindazokról, akik a Mestert segítették, támogatták és megrendeléssel látták el.

2005-ben id. *Jorga Ferenc*et a város díszpolgárává avatták.

2013-ban a *Kemény János Művelődési Társaság* és az *RMDSZ* szászrégeni szervezete életműdíjjal tüntette ki. Az itt kiállított művek egységes, harmonikus összhatást nyújtanak.

Kilencven esztendő nagy idő, és a munka ma is nap mint nap folytatódik. Az alkotás szépsége nemesít művészt és műpártolót egyaránt, ehhez kívánunk id. *Jorga Ferenc*nek, a *Mester*nek erőt, egészséget és további jó munkát!

BARÓTHI ÁDÁM

HIBAIGAZÍTÁS

Lapunk februári számában a 16. és 17. oldalon a metszetek alkotója **HELYESEN ifjabb JORGA FERENC**. Elnézését kérjük a hibáért.

Id. *Jorga Ferenc* festménye Fotó: *Jorga G.*

Életmesék kicsiknek és nagyoknak KÖNYVBEMUTATÓ SZÁSZRÉGENBEN

Január 23-án a magyar kultúra napja tiszteletére a szászrégeni Petru Maior városi könyvtár nagytermében bemutatásra került Bőjte Kinga *Életmesék kicsiknek és nagyoknak* című könyve, amelyet Csupán Eduárd illusztrált. A kötetet Porkoláb Annamária marosvásárhelyi pszichológus ismertette. A könyvbemutatót a városi könyvtár munkatársai, valamint a Kemény János Művelődési Társaság szervezte. Az alábbiakban a könyvismertetőt közöljük.

(A szerkesztőség)

Korunk irodalmára nagyon jellemzőek az önsegítő könyvek, amelyek sokféle módját tárják elénk „a mindennapi egyensúly” (családi, nevelési stb.) elérésének. Szülőként mindannyian olvastunk már ilyeneket, több-kevesebb sikerrel próbáltuk alkalmazni is ezeket a „gyermeknevelési recepteket”, azonban pszichológusként azt gondolom, hogy gyereünk számára nincs jobb lelki segítség, mint egy igazán jó történet, mese, amelyből erőt meríthet és a felnőttéletre készülhet.

A mese nélkülözhetetlen a gyermek értelmi és érzelmi fejlődése szempontjából, segítségével gazdagodik fantáziája, szókinccse, a mese szereplőivel azonosulva átélhet különböző helyzeteket, feloldhatja a benne felgyűlt feszültséget. A hősök bőrébe bújva éli át minden veszély nélkül a félelmet, a megmenekülést, a szorongást és ennek feloldását, az örömet, a bánatot, kalandokban vesz részt, és végül elnyeri méltó jutalmát vagy büntetését. A gyerekekben így közvetett, nem tudatos módon rögzülnek az erkölcsi tanulságok.

A mesék jelentős részben nevelnek, az életről tanítanak, érzelmi támaszt nyújtanak és segítik az egészséges személyiségfejlődést. Ugyanakkor és nem utolsósorban a mese szórakoztat, és ez kelti fel a gyermek érdeklődését és kíváncsiságát.

Bőjte Kinga pszichológus *Életmesék kicsiknek és nagyoknak* című könyve humorral, kedvességgel hat a kicsikre, a leendő felnőttet látja olvasójában, és igyekszik utat mutatni a még kialakulóban levő gyer-

Csupán Eduárd Bőjte Kinga és Porkoláb Annamária

meki szellem és lélek számára. A könyv egyaránt szól a gyermeki léleknek és a felnőtt szellemnek, hiszen a mesék oda-vissza hatnak: miközben gyereünknek felolvasunk, mi magunk is sok mindent megértünk, megérzünk a mese életlűktetéséből. A könyv felnőttek számára is igen szórakoztató, jócskán akadnak benne finom, rejtett fordulatok, amin egy gyerek valószínűleg átsiklik.

A könyv ízes, ropogós szófordulataival követi a népmesék hagyományos vonalát. A mesék, ezek karakteres és egyedi szereplői korunk egzisztenciális problémáit világítják meg, tömören és egyértelműen megfogalmazva. Az író alakjait határozott vonallal rajzolja meg. Szereplői hatalmas szeretettel és fantáziával megrajzolt lények, valamennyit az író környezetének kedves lényéből faragta, ettől hitelesek és élethűek.

A könyvet és ennek meséit Csupán Eduárd festőművész illusztrálta. A meseképek finoman pasztellesek, kellemesek és ugyanakkor élethűek, így tökéletesen lekerekítik a történeteket. A rajzok ugyanazt a derűt és kedves kópéságot sugározzák, mint a szöveg.

Szeretettel ajánlom az Asertiv Kiadónál megjelent *Életmesék kicsiknek és nagyoknak* című könyvet szülők és tanítók figyelmébe. Sok közös felnőtt-gyerek élményt nyújt majd.

PORKOLÁB ANNAMÁRIA PSZICHOLÓGUS

Farsangi találkozó Holtmaroson

Február 15-én, szombaton a Holtmarosi Forduló Kulturális Egyesület szervezésében Felső-Maros menti farsangi találkozóra került sor. A rendezvényen hét település nyolc néptáncscsoportja és két zenekara vett részt.

Már bő egy órával az előadás kezdete előtt zsúfolásig megtelt a holtmarosi kultúrotthon. Minden korosztály képviseltette magát, amiből arra következtethetünk, hogy Holtmaroson szeretik a néptáncot, őrzik a hagyományokat, és ami igazán lényeges: próbálják átmenteni a következő nemzedékeknek is.

A vendégcsoportok közül mindenik igennel válaszolt Papp György főszervező meghívására. Jelen volt a marosfelfalusi Bíborka (csoportvezető Kovács Hajnal, táncoktató és koreográfus Duka Szabolcs, a Maros Művészegyüttes táncosa), a marosmagyarói Csurgó (csoportvezető Nagy József, táncoktató, koreográfus Varó Huba, a Maros Művészegyüttes táncosa és Lovász J. Zsuzsa), a szászrégeni Kerekerdő (csoportvezető Fábián András,

Holtmarosiak – fonóban

Fotó: FAGY

táncoktató és koreográfus Nagy Levente, a Maros Művészegyüttes táncosa), a disznajói néptáncscsoport (csoportvezető Zsigmond Tünde, táncoktató és koreográfus Nagy Levente), a marosvécsi Helikon néptáncscsoport (csoportvezető Gorbai Melinda és Totpál Melinda, táncoktató és koreográfus Nagy Levente). A helybeliek három csoporttal léptek fel: a gyerek-, a közép- és a nagy csoport Papp György vezetésével, táncoktatójuk és koreográfusuk Nagy Levente a Maros Művészegyüttestől. Meg kell említenünk a zenészeket is, a marosvásárhelyi Cinige zenekart – vezetőjük Sinkó András tanár – és a marosmagyarói zenésze-

ket dr. Lovász Zoltán vezetésével. A holtmarosi, küküllómenti, bonchidai, vajdaszentiványi, mezőségi és sóvidéki táncok mellett természetesen farsangi jelenetek is voltak a műsorban.

Papp György, a Holtmarosi Forduló Kulturális Egyesület elnöke a szervezők nevében lapunknak elmondta:

– Első alkalommal szerveztük meg a Felső-Maros menti farsangi találkozót. Célunk az, hogy visszakapott régi hagyományainkat továbbadjuk a fiataloknak, felébresszük érdeklődésüket a népi kultúra iránt. Ugyanakkor örömet is szereztünk az idősebb generációknak, hiszen ők voltak azok, akik életben tartották szokásainkat. Az előadás alatt visszaemlékezhetek azokra a „régien szép időkre”, amikor még fiatalként összegyűltünk a fonóban, a farsangi mulatságokon.

Az előadás után a rendezvény közös vacsorával folytatódott, majd éjjelbe nyúló táncházzal zárult.

Végzőként elmondhatjuk, hogy kellemes estét tölthettek együtt a táncscsoportok és a falu közössége. Dicséretre méltó a Maros Művészegyüttes táncosainak munkája, akik tudásuk legjavát próbálják átadni a csoportoknak. Nem utolsósorban – Papp György vezetésével – kiváló munkát végeztek a szervezők is, vendégszeretetük ismert a holtmarosi Gyöngykoszorú találkozóról is.

A Kerekerdő

FÁBIÁN ANDRÁS

A Görögényi Református Egyházmegye templomai (14.)

GÖDEMESTERHÁZA

Gödemesterháza (románul: Stânceni, németül: Meisterhausen) község Romániában, Maros megyében. A Maros partján, a folyó felső kanyarulatánál, a megye északkeleti részén fekszik.

A település nevét 1808-ban említette először oklevél Mesterháza néven. 1861-ben, 1854-ben Meisterhausen, Mesterhaza, 1913-ban Gödemesterháza néven írták. A trianoni békeszerződés előtt Maros-Torda vármegye Régeni járásához tartozott.

1910-ben 2133 lakosából 734 magyar, 73 német, 1297 román volt. Ebből 431 római katolikus, 197 görög katolikus, 1153 görögkeleti ortodox. 2002-ben 1547 lakosa volt, amelyből 1273 román, 269 magyar és öt más nemzetiségű.

(Forrásanyag: szabad enciklopédia)

(folytatjuk)

(MAGYARI HUNOR
– A GÖRGÉNYI REFORMÁTUS EGYHÁZMEGYE TEMPLOMAI)

A harangláb

Miénk a város!

A *külhoni magyar kisiskolások éve* keretében a gyerekek olyan feladatokat oldhattak meg, melyek során játszva tanultak. A *Miénk a város* vetélkedő célja megmutatni, hogy milyen nagy öröm, ha valaki a közösségért tehet. Ügyességével Portik Dobos

Anita III. B osztályos tanuló segített a szászrégeni Augustin Maior Gimnázium osztályközösségének felépíteni ezt a csodálatos várost.

A játék során Anita feladatokat oldott meg, melyekkel pontokat szerzett. Pontjai gyarapodásával egy város épült fel, úgy, hogy négy

fő feladatot kellett megoldania, ezekhez kéthetente jutott. Onnan tudta, hogy a megoldásokat elfogadták, hogy a város fokozatosan színes lett, és a négy feladat megoldásával

Portik Anita

felépült. Rajzait, feladatait feltöltötte, ha szükség volt rá, kérte édesanyja, édesapja vagy a tanító néni segítségét. A játék különlegessége az volt, hogy a legügyesebb kisiskolások nem önmaguknak, hanem osztályuk számára nyerhettek egy százezer forint értékű játéksarkot, melyet osztálytársaikkal együtt használhatnak. A Csodasarak fejlesztő játékokat, csocsót, gyermekkönyveket és CD-t tartalmaz.

MÁTÝÁS ERZSÉBET TANÍTÓNŐ

A III. B csapata

Híres unitáriusok (4.)

BÖZÖDI (JAKAB) GYÖRGY író, szociográfus

1913. március 9-én született Bözödön. A kolozsvári unitárius kollégiumban érettségizett, két évig teológiát, majd a kolozsvári egyetemen jogot és bölcsészetet hallgatott. Írói pályafutását újságíróként kezdte az Ellenzéknél és a Keleti Újságnál, majd a marosvásárhelyi Székely Szó felelős szerkesztője és a kolozsvári Hitel főmunkatársa, valamint a kolozsvári Egyetemi Könyvtár tisztviselője volt.

A II. világháborúig a következő folyóiratokban közölt: Pásztortűz, Ellenzék, Erdélyi Helikon, Korunk. Tagja volt a marosvásárhelyi Kemény Zsigmond Társaságnak. 1934-1935-ben cikkei jelentek meg Marosvásárhelyen a Tűz című lapban, 1941-ben Móricz Zsigmond lapjában, a Kelet Népében cikkezett, 1942-1944 között alapítója és szerkesztője volt a kolozsvári Termés című lapnak. Itt együtt dolgozott Asztalos Istvánnal, a tragikus sorsú Szabédi Lászlóval, Jékely Zoltánnal, Kiss Jenővel. A második világháború után az 1848-1849-es Történelmi Erekllye Múzeum őre lesz, majd 1957-től könyvelő különböző szövetkezeteknél és állami vállalatoknál nyugdíjazásáig (1975). Ma-

rosvásárhelyen akadémiai kutató, majd főkutató. Budakeszin hunyt el 1989. november 25-én, de kivánságára Bözödön, szülőfalujában temették el.

Műveire jellemző a népelet realista ábrázolása, főleg a székely embereké, hitelességre törekedett. Ilyen írás az 1938-ban, Kolozsváron megjelent történeti és szociográfiai munkája, melynek címe: Székely bánja (1939-ben megjelent Budapesten is). Ebben feltárja a Székelyföld múltjának és jelenének valóságát. Heves tiltakozást vált ki erdélyi környezete körében, akik addig a Székelyföldet csak idillikus formában képzeltek el megjeleníteni. 17 fiatal író összefog, és az ő segítségével ki nyomtatják ki. Foglalkozott továbbá Gábor Áron alakjával és az 1848-1849-es forradalommal is. Regényei, novellái mellett verseket is írt, de fordított is Zaharia Stancu, V. E. Galan, Liviu Rebreanu, Cezar Petrescu írásai-ból, ezenkívül román népmeséket is. Pályája kezdetén, 1939-ben Baumgarten-díjat kapott. Néhány a kötetei közül: Székely emberek, zsidó istenek, Kolozsvár, 1935, Székely bánja, Kolozsvár,

1938, Romlás, Budapest, 1940, Nyugtalan pásztorok, Budapest, 1942, A tréfás farkas, Budapest, 1942, Székelyek, Budapest, 1943, Repedt csupor, Budapest, 1944, Erdély szabadságharca, Kolozsvár, 1945, Rebi néni feltámadása, Kolozsvár, 1945, Eladó temető, Sepsiszentgyörgy, 1945, Hazafelé, Marosvásárhely, 1958, Halottvilágítás, Bukarest, 1990, Az eszós gyermek, 1958, Nap és árnyék, 1979.

(folytatjuk)

DEMETER JUDIT
NY. KÖNYVTÁROS

Európa legbátrabb asszonya

Ez a megnevezés Zrínyi Ilona nevét takarja, aki 1643 és 1703 között élt. Nagy múltú főnemesi családban született. Apját, Zrínyi Pétert és nagybátyját, Frangepán Ferencet 1671-ben a Wesselényi Ferenc vezette összeesküvésben való részvételükért a Habsburgok kivégezték.

1666-ban házasságot kötött I. Rákóczi Ferencsel. Férje is bekapcsolódott a Wesselényi-féle összeesküvésbe, s csak anyja, Báthori Zsófia közbenjárásának s az óriási váltságdíj kifizetésének volt köszönhető, hogy nem ítélték halálra. Fia II. Rákóczi Ferenc. Fiának születése után néhány hónappal az apa meghalt.

Zrínyi Ilona 1682-ben feleségül ment Thököly Imréhez, akinek segítségére volt a kuruc felkelés

megszervezésében. Thököly veresége után három évig védte Munkács várát. A munkácsi várhegyen álló vár elsőrangú erősség volt. A Latorca vize által táplált széles árkok futották körül, tömör bástyái szinte megvívhatatlanok voltak. 1685-ben a Habsburg zsoldban levő olasz generális, Caraffa, szoros ostromgyűrűt vonatott a vár köré. Ha a védők letekintettek a várból, látták, hogy a táj letarolt pusztaság, Caraffa az egész környéket felégette.

Munkács igazi ereje Zrínyi Ilona fejedelemasszony volt. Ő lelkesítette, biztatta a várvédőket, s ott volt mindvégig a harcok tüzeiben. Mellette volt a tízéves Rákóczi Ferkó és testvére, Juliska is. Zrínyi Ilona bízott abban, hogy segítség érkezik, megjön Thököly kuruc hadaival. Sajnos, ez nem történt meg, a várat 1688-ban

kénytelen volt átadni a császáriaknak. A hős asszonyt Bécsben egy zárdában tartották fogva, gyermekeitől elszakítva. Férje 1691-ben, foglyul ejtett császári tisztek ellenében, kicserélte. Zrínyi Ilona követte a száműzetésbe férjét Törökországba. Ott halt meg Nikodémiában, majd 1906-ban a kassai dómban helyezték örök nyugalomra hamvait.

Zrínyi Ilona regényes életrajzát Szentmihályiné Szabó Mária írta meg. Ebből a regényből idézek, a munkácsi vár védelmét bemutató részből: „A kuruc talpasok felnéztek a bástyákra. Nem láthatták, de tudták, hogy ott jár felettük Zrínyi Ilona. Élelemosztásra vigyáz, igazságot oszt.” (...) „Gyermekei után nézett. Juliánka melléje lépett, s kérdően várta parancsát.

Ferkó Máté pattantyússal alkudozott, hogy csak egyetlenegyszer süthessen el egy ágyút. Megnyugodva fordult újra a lőréshez az anya. Ha közelében

tudta gyermekeit, nem féltette őket.” (...) „Ilona káprázó szemmel nézte fiát. Ha nem tudta volna olyan pontosan, maga sem hitte volna, hogy tizedik esztendejét csak most töltötte be. Minden mozdulata délceg volt és öntudatos.” (...) „Mondjátok meg az én jó uramnak, hogy éngem és két gyermekemet megijedt állapottal senki bizony nem látta. Valamint eleink, úgy mink is készen voltunk fejünk fennállatáig a várat életünk letételével is megtartani.”

Húséges hívei a nehéz hetek alatt így látták: „Rabság bilincseit kerülő magyarság: / Egy Munkácsi várába szorult szabadság. / Kit egy Zrínyi-szívű tartott meg asszonyság, / Hol vagy s hálát nem adsz az egész magyarság?”

VORMAIR BÁLINT JUDIT

Öreg nyugdíjas=nyugdíjas

A pedagógusnak, főleg falun, s még inkább az isten háta mögötti eldugott helységekben szinte kibírhatatlan nehézségekkel kell megküzdenie nap mint nap, mégis csupáncsak „hónapdrótozgatógazdát” nyugdíjat vágnak a fejéhez. Ehhez külön ajándékként, „prémiumként” járulnak a különféle egyedi esetek, melyek golgotajárásra kényszerítik az amúgy is betyárosan kicsontolt tanerőt. Példa a mi esetünk. Nekem meg a feleségemnek nevetségesen csekély nyugdíjjal szűrték ki a szemünket, ahhoz képest, mint amennyit a ledolgozott évek és a nehézségi viszonyok után megérdemeltünk volna.

Mi is történt? Oh, hogy az ember miket megér! – terrorista lett az egér. Ugyanis a fizetési iratokat a székelyvajai iskolaigazgató irodájában díszelgő pánélszekrényben a „terrorista egerek szuperteknikásan” finom porrá dolgozták fel, s ebből olyan „atombombát” gyártottak, hogy

pusztítását életünk végéig nyögni fogjuk mi is, a kollégám is. Ami elfogadható okmányokat össze tudunk szedni innen-onnan, három-négy éves lótás-futás és kunyerálás után, egyáltalán nem váltották be a hozzájuk fűzött reményeket. A megyei nyugdíj-osztálynál akkor (a mi esetünkben basáskodó) dolgozó lelkiismeretlen, felületes hivatalnok az összegyűlt okmányokat önkényesen két részre osztotta, s felszólított engem, hogy válasszak, melyiket óhajtom, mivel a keltezésük miatt nem lehetett egybevenni az egészet. Megáll az ember esze! Ő a pénzügyi szakember, én meg döntsek! Egy pillanatig valami bunkós kifejezést akartam a fejéhez vágni, ám tisztában lévén ingó helyzetemmel, nem mérgeztettem tovább a dolgot, hanem találomra ráböktem az egyik paksamétára. Emígy megkaptuk a minimálnyugdíjat, s ennek következtében a leg-szigorúbb pénzügyi rendet kell

betartanunk, hogy a gyógyszerek megvétele után, és persze a költséget kifizetve, kihúzzuk valahogy a hónap végéig.

Most már 81 éves vagyok, sokat tűnődöm sorsunkon, látva sorstársaim helyzetét, mérgemet, mérgünket megpróbáltam versben kifejezni, mert a nyugdíjunk csak nyugdíjunk.

Szegény, öreg, rossz tata, kínozza a proosztata! Gyötrő gondok százzámra: villany, adó, gázszámla, tévé, víz és telefon – mit gonosz pók hálójával telefon. Hát az a ládányi sok gyógyszer? – erre nincsen semmi óvszer? Ha az árakat szemlélgeti, lapos guta kerülgeti. Ki e rút kort megéri, bűnét Isten nem méri, nézi sorsát, házát, étkét, s megbocsátja minden vétkét, szentek sorába veszi, s kapitánynak megteszi.

Végül arra gondolok, hogy amíg az embernek legalább humora van, addig kibírhatók a sorscsapások. Ne gondoljunk a tumorra, váltsunk egy kis humorra!

KAJCSA JENŐ

Részvétnyilvánítás

Mély együttérzésünket és őszinte bánatunkat. Emléke legyen áldott, nyugalma csendes részvétünket fejezzük ki Madaras Péternek des.

ÉDESANYJA halála miatt érzett fájdalma- A SZÁSZRÉGEN ÉS VIDÉKE SZERKESZTŐSÉGE

Erdélyi látogató

Megszólalt a telefon ama kicsi, kedves falu egyik házának tágas előszobájában. Brr, brr, brr, brr, brr! A hetvenéves, de mozgékony háziasszony kapta a füléhez a kagylót. Itt Mezeiné. Üdvözlöm, és hallgatom önt. Itt Mózsi, a bátyád, Erdélyből. Szervusz! Szervusz! Mondta Mezeiné, aztán párbeszél a testvérével. Hogy vagy? Vagyok a lehető legjobban. Hogy viselkedik a vérnyomásod? Úgy, hogy mindennap mérem reggel, délben, este, pirulát azonban csak akkor nyelek rá, ha muszáj. A húgyhólyagod rendben van-e? Rendben. Majdnem teljesen. S hát a prosztatád? Ott egye meg a fene, ahol van, kétszer is. Nem törődöm vele. Na de ne má', hogy azért hívtalak volna, mert az én nyolcvankét éves egészségemről óhajtok beszámolni neked. Azért hívtalak, hogy bejelentsem, szeretnék meglátogatni ebben az életben még egyszer téged is, mint ahogyan meglátogattam nővéredet Németországban.

Minek hívják azt a csuda gyári valamit, ami nem bőrönd, nem táska, nem zsák, de sok nehezékkal lehet megpakolni, és nem reped, nem hasad, nem szakad? Aki tudja, megmondja. Mózsi bá egy olyannal érkezett meg Mezeiékhez. Az autóból Mezeiné és Mezei bá cibálta ki azt a csuda gyári valamit. Az udvarról már hárman cipelték az előszobába, ahol úgy lecuppantották a szőnyegre, hogy ihaj, csuhaj, bivaly. Én édes istenem! Kiáltott fel Mezeiné. Hát te, jó testvérem, bátyám, mit és miként hurcoltál el ide illet és ekkorát? Mindjárt meglátjátok, mondta Mózsi bá, és miután ült egy centet az előszoba bársonykanapéján, indult a fürdőbe kezét s arcot mosni. Nagyon, de nagyon boldog vagyok, hogy ismét láthatlak titeket, szólt, és meg-megölelgette hűgát s a sógorát, aztán enni, inni kért. Pálinkát ivott, füstölt szalonát, füstölt kolbászt, friss, még meleg fehér kenyeret evett. Annyit, amennyi jólesett. Addig, ameddig jóllakott. Köszönte szépen az enni- s innivalót. Aztán meginvitálta hűgát és sógorát, hogy segítsenek kipakolni azt az irgalmatlan tömegű valamit. Elsőnek egy taligakerék-nagy, friss juhsajtot emelt ki Mózsi bá, s a Mezei bá kezébe adta, hogy súlyozzék. Másodiknak egy vékástarisznya-méretű juhtúró mutatkozott. Azt Mezeiné kapta. Harmadiknak ugyanannyi orda. Erdélyi román termék, pakurárügyesség ez mind, hogy tévedés ne essék, magyarázott Mózsi bá. Mezeiék nyögtek is, örvendtek is. De hát minek s kinek ennyi régen látott igazi finomság? Zengték boldog-boldogan, s már alig, s valahogyan látták meg a két bombanagy diós kalácsot, a három doboz süteményt, no meg azt a két félliteres egészségügyi szeszt. Mi legyen? Hová

Ifj. Jorga Ferenc metszete

rakjuk ezt a sok mindent? Mezeiné töprengett így. Szerencsére volt a háznál, az éléskamrában, három öles hűtőszekrény. És volt két népes szomszéd is ahajt.

Mózsi bát, az erdélyi látogatót, a húga és a sógora a szobájába vezette, és segített neki szekrénybe sorakoztatni ruha- és cipőholmiját. Aztán odabent a franciaágyra telepedtek mind. Mózsi bá az otthoniakról mesélt. Arról, hogy mekkorát szépült a szülőváros. Meg arról, hogy ki mivé lett. Ez sikeres, jól keres. Emez kocsmá után kocsmába jár. Ez elvált. Az meghalt. Amaz is meghalt. Mondta, és folytatta volna még, de belealudt a mesébe.

Este, miután kipihente magát, előszerelte gyógyszereit, elő a vérnyomásmérőjét is. Átvitte őket a ház konyhájába. Bevette piruláit, amelyeket evés előtt kellett bevennie. Megmérte vérnyomását. Beszélt neki a szerkentyű. Erdély hivatalos nyelvéen szólt, nem magyarul. Azt mondta, hogy uram, önnek a vérnyomása, korához képest, jó, csak egy kicsit emelkedőben van. Mózsi bá, a húga és a sógora vacsorázott. Na de ne má, hogy sajtot, túrót, ordát ettek volna! Virslit falatoztak, magyar terméket, könnyű ételt, amire pici vörösbort ittak. Mózsi bá ukázt szerkesztett a vacsora után azonnal. Sorolta: engem fürdőre, csárdába ne vigyetek, amiként vittetek az előző látogatásomon. Nekem ajándékot semmilyen se vegyetek, mert én nem fürdőért, nem csárdáért, nem ajándékért jöttem. Hanem ha és amennyiben lehetséges, munkát, kinti elfoglaltságot biztosítatok egy hétre, kettőre!

Mezeiné s a férje tervezett, szervezett.

Könnnyű, villamos gépekkel nyírt fűvet a két öreg az udvaron s a kertben.

Este megszólalt a telefon. A fia kereste apját. Hogy van? Erről érdeklődött.

Kézi fűrésszel daraboltak fenyőfát.

Este megszólalt a telefon. A lánya kereste apját. Hogy van? Ezt kérdezte.

Cserepeket igazítottak a ház fedelén.

Este megszólalt a telefon. Az unokája kereste apját. Így szólította Mózsi bát. Arról érdeklődött, hogy érzi magát odaát. Mózsi bá azt mondta, hogy nagyon jól. Csak erősen szagat a dereka. És még azt is hoztatta, hogy a Mezei bá térde sem olyan, mint húszéves korában.

Kádakat mostak szüretre, szőlődarálásra.

(Mezeiné addig is, azután is nagyon jókat sütött, főzött. Töltött paprikát. Erdélyi töltött káposztát. Fuszulykalevest sovány hússal. Hígpalacsintát. Mézes pogácsát. Darázfészket. Citromreszelékes, mazsolás kalácsot. Csirkecomb pucurkóval. Rakott pityókát. Káposztás laskát. Gombapaprikást tarhonyával. Túrós puliszkát, s mi mindent.)

Következett a szőlőszüret. Előbb a legkínosabb munka abban is: a termést a seregélyektől védő vékony, sűrű háló legöngyöltése vesszőről, kordonról, oszlopról lábujjhegyen. Jaj, a derekam! Jaj, a térdem! Pirulát kérek! Pirulát kérek! Nem a seregélyek jajgattak. Nem ők kértek újabb s újabb pirulát.

Három embernek három vékony kesztyű, három helyes metszőolló és három kétvékás kosár dukált. Minden volt a portán. Mindhárom ember odaállt a szőlősbe szüretelni. A metszőollók mondikáltak, a kosarak teltek. Mózsi bá gyermekkori történetet mesélt. Azt, hogy háborús félárva volt, nem túl gazdagok, így aztán előfordult, hogy karácsonykor hideg puliszkadarabkákat csomagoltak sztaniolba, s azokat aggatták a fenyőfára. Nem igaz, nem igaz, kiáltozta Mezeiné. Nekünk mindig volt mindenünk, tette hozzá.

A kosarak megteltek igen finom, igen édes oportóval. Kivitték őket a szőlősorok közül a kertbe, a

nyári pavilonba. Kivitték bogyozni, egy keveset bepréselni, cukorfokot mérni. Mózsi bá másik kosarat kért magának, és egy háts széklet. Ti csak bogyozzatok, legyetek ügyesek, hogy kéküljön a kezetek! Ezt mondta, s ehhez hozzáfűzte még, hogy a lábatokat be ne tegyétek a kordonok közé. Én olyan munkát végzek a székről, amilyent a becsületem megkíván. Az biztos, hogy nem kell majd utánam kurkásznotok. Ezt sorolta, és rágyújtott a nótára, hogy Mózsi lelkem, én édes vitézem, levelemet hogyha megkapod...

Almaszedés állt a soron Mezeieknél. Apróra nőttek, savanykásak voltak az almák. Úgy kerültek kosárba, hogy Mezeiné meg a bátyja a koronák alatt állva szagatott, Mezei pedig létráról. A tele kosarakat a két férfi hordta az éléskamrába, asztalra alá, betonra. Mózsi bá okos volt ott is. Kitalálta, mit szerkeszenek az asztalok lábai közé, hogy az almák ne gurulhassanak odébb.

Annak két hete múlt, hogy Mózsi bá a húgánál volt, és akkor egyszerre csak bejelentette: hazautazik Erdélybe. Jól van. A húgától és a sógorától nesze semmi, fogd meg jól ajándékokat kapott, s nem többet. Így aztán olyan könnyen kapta kézbe azt a gyári valamit, ami nem bőrönd, nem táska, nem zsák, hogy könnyebben a seregély se kapja csőrébe a szőlőszemet.

Néhány nap múlva a Mezei-ház előszobájában csörgött a telefon. Mózsi bá beszélt a húgához. Azt mondta, köszönöm, hogy a kedvemben jártatok. És még azt mondta: tervezem, hogy a jövő nyáron újra meglátogatlak titeket, Németországban pedig a nővéredéket is elérem. Egyébként, fűzte tovább gondolatait, itt, Erdélyben, a fiamnál, sokkal nagyobbra, sokkal édesebbre nőttek az almák, mint nálatok. Szervusztok!

RÉTHY ISTVÁN

(Szászrégenből elszármazott magyartanárr)

Hirdetések

Színház

A szászrégeni Eugen Nicoară Művelődési Ház és a Népszínház Kemény János Társulata szeretettel meghívja március 21-én este 7 órai kezdettel a művelődési ház nagytermébe. A társulat bemutatja **John Whiting Nincs miért** című drámajátékát és **Horváth Péter A fogas** című történelmi játékát.

Születésnap rendezvény

Szeretettel meghívjuk a Szászrégen és Vidéke havilap fennállásának **15. születésnap rendezvényé-**

nyére, melyre március 26-án, szerdán délután 6 órai kezdettel kerül sor a radnótfájai új református templomban.

Néptánc

A szászrégeni Eugen Nicoară Művelődési Ház szeretettel meghívja az **Édesanyám rózsafája** című néptáncelőadásra.

Fellépnek a Kerekerdő, a Rügyecskék, a Gyöngyvirág néptáncsoportok. Időpont: március 28., péntek délután 6 óra.

Helyszín: a művelődési ház nagyterme.

Mindenki viselkedik (9.)

Gyerünk ki az utcára (2.)

Az autós is ember...

Ez annyit jelent és semmi mást, hogy neki is lehetnek gyöngéi. Mármost viselkedésben. Bár én nagyon haragszom az autósokra, mégis kénytelen vagyok árnyaltan fogalmazni. Igen, mert hovatovább kezdek meggyőződni egy újabb keletű közmondás igazáról, ami így hangzik: *az autósokról vagy jót, vagy semmit.*

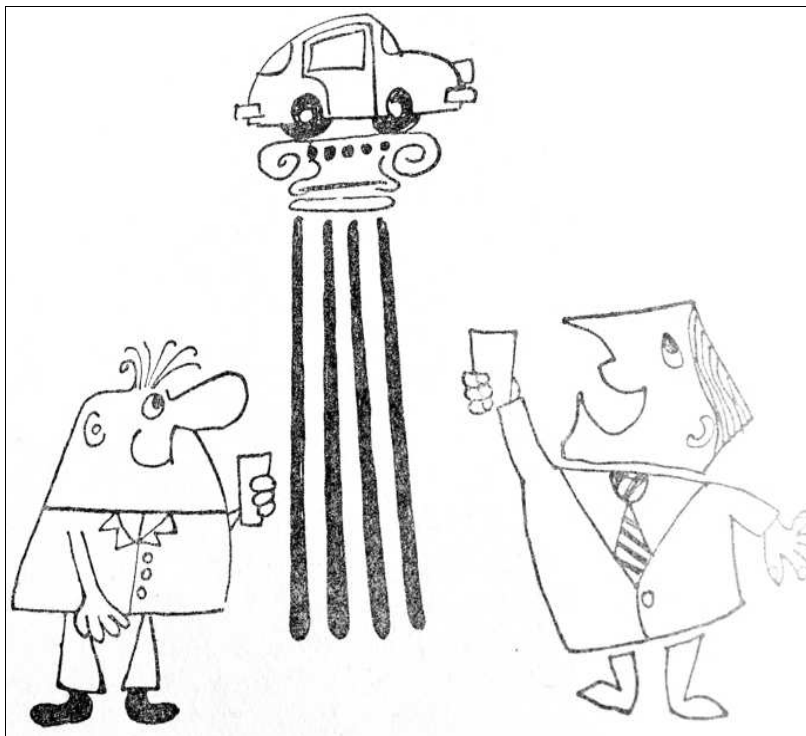
No, én nem is mondok semmit. Azaz annyit mégis bátorkodom elmondani, hogy nem elegendő egy autónak csupán a közlekedési szabályok betartására törekedni. Vannak olyan szabályok is, amelyek áthágását nem bírásolja meg a forgalom óre, de megsértésük nem dicsőség. Ezek a szabályok a gyalogosokkal szembeni tapintatos magatartás szabályai.

Remélem, ezzel nem sértettem meg egyetlen gyalogost sem. Igen, jól értették, gyalogost mondtam. Tudniillik azt tapasztaltam, hogy az utóbbi időben hallatlanul kezdik tisztelni a gyalogosok az autósokat. Olyannyira, hogy egyszerűen nem lehet róluk egyetlen rossz szót a jelenlétükben kiejteni. Lehet, hogy azért a kapualjakban csak sutognak róluk, vagy lelkük mélyén ott a rosszallás, de nyilvánosan csak dicsérő szavakat mondanak.

A múltkoriban, amikor egy renault-os tetőtől talpig lefröcskölt sárral, s rá merészelttem szólni, hát nem védelmébe vette egy csoport gyalogos: *„Ne tessék ezért a semmiségért annyira felháborodni, rendes fickók ezek az autósok, csak néha űzik az eszüket, de különben a látszat csal”.*

Azt hittem, a fülem csal, de tévedtem, mert lám, egy másik alkalommal mennyi tisztelettel beszélt egy gyalogos az autósról:

– Mi, gyalogosok, akik egyszerű földi halandók vagyunk, megtiszteltetésnek vesszük, amikor egy autós leül közénk, és, tessék elhinni, nincs annál nagyobb öröm számunkra, mint amikor szent áhítattal végighallgatjuk megpróbáltatásait, amelyek a sofőrvizsgával járnak. Mi is végigéljük ilyenkor a vizsga minden izgalmát. Tudjuk mi tőlük nagyon jól, hogy milyenek azok a milicisták. Nem elég, hogy a vizsgázók hibátlanul válaszolnak minden kérdésre, még mellékkérdésekkel is háborgatják őket. Tudjuk mi, milyenek ezek a forgalmisták. Vezetés közben olyasmit kérnek például, hogy álljon meg a gyalogátjárón. Aztán, ha megáll – keksz. Az egyik nőismerősünkre például rászól a kapitány: hajtson be jobbra ezen az utcán. Be is

fordul szegény, még be is jelez jobbra (innen is látszik, mennyire felkészült a vizsgára), s hát nem neki-megy a kirakatnak? Tudniillik ott nem is volt utca. Csak száz méterrel arrébb...

Kérem, mi, gyalogosok hallatlanul élvezzük ezeket a történeteket. Ezért még azt is elnézzük az autósoknak, hogy hülyének, baromnak nevezzenek, ha netán lelépünk a járdáról, vagy két kocsi között átmerészkedünk a zebrán. Na, és ha néha telefröcskölnék sárral, a sarkunkban csikorgatják a féket, és nemegyszer kedves édesanyánkra hivatkoznak, akkor mi van? Még ha olykor le is néznek, semmibe vesznek, kinevetik esetlenségünket, azért nem dől össze a világ. De hányszor zavarjuk mi őket! Állunk az út szélén, még csak a szemünket sem kell mozdítani, s ők máris megállnak, felvesznek, de ezért soha egy banit el nem vennének. Ilyenek ők, rendes fickók.

Ezek után, bármennyire is neheztelek az autósokra, hogyan merészelnék rosszat mondani viselkedésükről?

Különb is én Trabanttal szoktam közlekedni, s még azt hihetnék, hogy lenézem őket.

(folytatjuk)

Dali Sándor: Mindenki viselkedik – Albatrosz könyvkiadó, 1978

EURO 2016

Ismét román–magyar párharc

Kisorsolták a 2016-os labdarúgó-Európa-bajnokság selejtező csoportjainak összetételét. A magyar válogatott a görögökkel, a románokkal, a finnekkel, az északírekkel és a Feröer-szigetiekkel került egy csoportba a nizzai sorsoláson.

Összeszokott csapatot kíván pályára küldeni Pintér Attila

A magyar szövetségi kapitány a sorsolás után az mlsz.hu-nak nyilatkozva azt mondta: „A román válogatotról friss emlékeink vannak, ellenfelünk volt a legutóbbi vb-selejtezőn, és bennünket megelőzve lett második a csoportban, a pótselejtezőn éppen azzal a görög válogatottal szemben maradt alul, amelyet most ugyancsak mellénk sorsoltak. A finnek nagyon komoly eredményeket értek el az utóbbi időszakban, vb-selejtezőn döntetlent játszottak Spanyolországban, és több szoros meccsük is volt magasabban jegyzett válogatottakkal” – fogalmazott Pintér Attila.

A szövetségi kapitány még hozzátette: szeretné, ha minden számításba jöhető labdarúgó tisztában lenne azzal, hogy az adott játékrendszerben mi a feladata, mert csak összeszokott, fegyelmezett csapattal tudják elérni, hogy Magyarország ismét kijusson egy világbajnokságra.

Elégedett ellenfelek

A román együttest irányító **Victor Pițurca** szerint kötelező kijutniuk a kontinensviadalra. Victor Pițurca, a román válogatott szövetségi kapitánya: „Van még idő a selejtező rajtjáig, addig feltérképezzük az ellenfeleinket. Az idei világbajnokságra is ki kellett volna jutnunk, a 2016-os Eb-re pedig kötelező kiharcolnunk a részvétel jogát.”

Michael O'Neill, az északír válogatott szövetségi kapitánya:

„Őszintén szólva, nagyon elégedettek lehetünk. Mindig az a legfontosabb, hogy az egyes kalapból kit

Mikor lesz egy Puskásunk?

kapsz, és bár a görögök ellen nehéz meccseket fogunk játszani, valószínűleg előzetesen is őket választottuk volna”.

Kosztasz Kacuranisz, a görög válogatott csapatkapitánya: „Jó a sorsolásunk, de ezt a pályán is bizonyítanunk kell. Úgy gondolom, megvan bennünk az, ami ahhoz kell, hogy a legjobb 24 csapat közé kerüljünk. Nincsenek igazi nagyágyúk a csoportunkban, de vannak veszélyes ellenfelek”.

Mixu Paatelainen, a finn válogatott szövetségi kapitánya: „Elégedett vagyok a sorsolás eredményével. Ezzel együtt egyetlen könnyű meccsünk sem lesz a selejtezőben, végig összpontosítanunk kell. Ha a legjobb teljesítményünket nyújtjuk, lehet esélyünk a továbbjutásra”.

Újdonságok

A 2016-os kontinensviadalon először léphet pályára 24 csapat, a selejtező szeptember 7-én kezdődik és jövő október 13-áig tart.

Az Európai Labdarúgószövetség (UEFA) 53 tagországának csapatait nyolc hatos és egy ötös csoportba sorsolták, utóbbiban a házigazda franciák is szerepelnek, de az ő mérkőzéseik nem számítanak bele a küzdelembe.

A csoportokból a győztes és a második automatikusan kijut az Eb-re, amelyre a legjobb csoportharmadik is részvételi jogot nyer. A fennmaradó nyolc csoportharmadik oda-visszavágós rendszerű pótselejtezős párharcokban dönt majd a fennmaradó továbbjutó helyekről.

A csoportok összetétele:

A csoport: Hollandia, Csehország, Törökország, Lettország, Izland, Kazahsztán. **B csoport:** Bosznia-Hercegovina, Belgium, Izrael, Wales, Ciprus, Andorra. **C csoport:** Spanyolország, Ukrajna, Szlovákia, Fehéroroszország, Macedónia, Luxemburg. **D csoport:** Németország, Írország, Lengyelország, Skócia, Grúzia, Gibraltár. **E csoport:** Anglia, Svájc, Szlovénia, Észtország, Litvánia, San Marino. **F csoport:** Görögország, MAGYARORSZÁG, ROMÁNIA, Finnország, Észak-Írország, Feröer-szigetek. **G csoport:** Oroszország, Svédország, Ausztria, Montenegró, Moldova, Liechtenstein.

H csoport: Olaszország, Horvátország, Norvégia, Bulgária, Azerbajdzsán, Málta. **I csoport:** Portugália, Dánia, Szerbia, Örményország, Albánia, (versenyen kívül Franciaország).

A franciaországi Eb-re 2016. június 10-től július 10-ig kerül sor kilenc városban, Párizsban, Bordeaux-ban, Lens-ban, Lille-ben, Lyonban, Marseille-ben, Nizzában, Saint Etienne-ben és Toulouse-ban.

(FORRÁSANYAG: NÉPÚJSÁG)

G o n d o l a t o k

1944. március
- az utolsó Helikon-találkozó

1926-ban 28-an indultak, az 1944-es megszűnéskor 55-en vallották magukat helikonistának. A közel két évtized alatt számos nagy jelentőségű irodalmi és társadalmi eredményt mondhattak magukénak. Az első találkozón hét pontból álló határozatot fogadtak el, mely vezérfonala volt egész későbbi tevékenységüknek. I. A népnevelést, az irodalom és művészet problémáit kell a kisebbségi élet első vonalába állítani. Ezt a Helikon szabad munkaközösség vállalja. II. Az egységes kritikai szellem kialakítása. III. Az erdélyi írók tulajdon kiadó vállalkozásának és folyóiratának megteremtése. IV. A román, erdélyi német és a magyar irodalom java termékeinek kölcsönös megismertetése. V. Az erdélyi magyar színjátszás támogatása. VI. Együttműködés a létező irodalmi társaságokkal és egyesületekkel. VII. A Helikon tajai hálával fogadják Kemény János és neje nagylelkű elhatározását, hogy évenként harmincezer lejt felajánlanak irodalmi munkák jutalmazására. Az elsőt Kacsó Sándor nyerte el külföldi tanulmányútra.

Forrásanyag: Adamovits Sándor – A vécsi vár vendégei

U i c c p a r á d é

A rendőr egy pingvint talál a városban. Kérdezi a főnökét, mit csináljon vele.

– Hát vidd el az állatkertbe!

Elmegy a rendőr. Délután találkozik a főnökével, de még mindig mellette a pingvin.

Kérdi a főnök:

– Mit csinálsz? Nem azt mondtam, hogy vidd el az állatkertbe?

– Ott már voltunk. Most moziba megyünk.

*

Kvíz a televízióban:

– Tehát ön mindent tud a fociról?

– Igen.

– Jól van. Akkor árulja el nekünk, hogy hány lyuk van a hálón.

*

Mit mond az orosz a halálos ágyán?

– Szent Péter vár.

*

– Megőrizte a feleséged azt a gyönyörű lányos karcsúságát?

– Mi az hogy megőrizte! Megduplázta!

*

Egyik este a rendőr odaszól a fiának:

– Fiam, te olyan hülye vagy, mint ez az asztal – és elkezd rajta kopogni.

Mire a srác:

– Papa, kopogtak!

*

A rendőrök a bevetés előtt időt egyeztetnek.

– Na, emberek, a pontos idő 11:48. Akiknek digitális órájuk van, azoknak: vonal, vonal, kis-szék, hóember.

*

– Tudod, mi a különbség a bengáli tigris és az anyós között?

– ???

– A bengáli tigris megszeli a dítét...

*

Két barát találkozik, az egyik nagyon szomorú, ezért a barátja megkérdezi tőle:

– Mi történt veled, haver?

– Ma reggel majdnem elütöttem az anyósomat.

– Hát ez hogy lehet? Nem működött a fék?

– Nem működött a gázpedál!

*

Székely bácsi rákos lesz. Elmegy

a fiával a kocsmába, mondja a cimboráinak:

– Hát, már nem sokáig iszogatok köztetek, hamarosan elvisz az AIDS.

A fia csodálkozik, majd amikor indulnak haza, megkérdezi:

– De apám, nem is AIDS-e van, hanem rákja!

– Persze, de így legalább egyik sem fogja összeszűrni a levelet anyáddal.

*

A kis cigány gyerek öltözködik. Megkérdezi az apját:

– Apa, melyik a gatyá eleje?

– Mondtam már, te taknyos: sár-ga elől, barna hátul.

*

– Miért szaladt el a műtét elől? – kérdezik a beteget.

– Tudja, azt mondta az asszisztensnő, hogy „Nyugodjon meg, nem lesz semmi baj, ez csak egy közönséges vaskbélműtét”.

– Na és? Miért ijedt meg ettől?

– Mert nem nekem mondta, hanem a sebésznek!

**AZ OLDALT ÖSSZEÁLLÍTOTTA:
FABIÁN GIZELLA**

**SZÁSZRÉGEN és
VIDÉKE**

Kiadja: a szászrégeni
KOLPING CSALÁDI
TÁRSULÁS
ISSN 1454-6183

A m szaki szerkesztést és nyomdai el készítést az
IMPRESS KIADÓ végezte.

Weboldal: Madaras Péter

Készült a marosvásárhelyi

I. I. MURE AN OMF LEAN ANDREI DORIN nyomdában.

A névvel vagy névjeggyel ellátott írásokért szerzik felelnek.

Internet: www.regen-videke.home.ro;

E-mail: madaraspeter@yahoo.com,

fandras59@yahoo.com

Támogatók: RMDSZ Főtitkársága, RMDSZ, Communitas Alapítvány, Szászrégeni Vállalkozók Egyesülete.

Ára: 2 lej